KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Hallituksen kielikertomus 2025

Eduskunnan hallintovaliokunta, 26.2.2026

Johanna Lindholm, OM, asiantuntija, Suomen Kuntaliitto

Kielelliset oikeudet kunnissa - yleistä

Ahvenanmaa

Kansalliskielet – suomi ja ruotsi

Yksikielinen kunta palvelee ja tiedottaa kunnan kielellä. Kaksikielisen kunnan tulee palvella ja tiedottaa molemmilla kielillä kunnan enemmistökielestä riippumatta.

Saamen kielet

Saamelaisten kotiseutualueen kuntien tulee palvella saamen kielellä ja käyttää saamen kieltä tiedottamisessa.

Viittomakielet

Kunnan on toiminnassaan edistettävä viittomakieltä käytettävien mahdollisuuksia käyttää omaa kieltään ja saada tietoa omalla kielellään.

Muut kielet

Kunnan viranomaisilla ei ole velvollisuutta käyttää muita kieliä, vaan se voi tarvittaessa turvautua tulkkaukseen tai kääntämiseen kielelle, jota asiakas ymmärtää.

Kielellisten oikeuksien toteutuminen kunnan viranomaisissa

- Kielellisten oikeuksien tärkeys erityisesti varhaiskasvatuksessa ja opetustoimessa
- Ruotsinkielisen väestön kielellisten oikeuksien toteutuminen kunnissa, joissa ruotsi on vähemmistökieli
  → Tarkemman seurannan tarve
- Kielellisen palvelun parantaminen resurssien ollessa rajalliset
  → Kielitaidon kartoittaminen
  → Kielisuunnittelu
  → Rekrytointi
  → Kielitaidon kehittäminen

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Digitalisaatio

- Digitalisaatio voi turvata kielellisiä oikeuksia, mutta siihen liittyy haasteita, erityisesti ruotsinkielisissä palveluissa
- Kaksikieliset digipalvelut ovat edellytys kaksikielisten viranomaisten palvelujen saavutettavuudelle
  - Muut kieliversiot

→ Digipalvelujen kieliversioiden ja kielellinen saavutettavuuden parantaminen
  - Huomioitava jo järjestelmien hankintavaiheessa
  - Järjestelmät kehitettävä rinnakkain – ei käännöstyönä
  - Informatiivinen lakiviittaus

→ Tarve seurata kielellisten oikeuksien toteutumista kuntien ja hyvinvointialueiden digipalveluissa

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Maahanmuuttaneiden kielellinen kotoutuminen ja kielen oppiminen

- Suomen tai ruotsin kielen oppiminen on keskeistä maahanmuuttaneen kotoutumisessa
- Kunnan rooli
  - Kotoutumiskoulutus
  - Työvoimapalvelut
  - Lasten suomen tai ruotsin kielen oppiminen
- Hallitusohjelman tavoite, että noin 5–10 prosenttia maahanmuuttaneista kotoutuu ruotsin kielellä
  - Kotoutumiskoulutuskokonaisuuden uudistaminen
- Rahoituksen riittämättömyys → riski kielellisen kotoutumisen heikkenemiseen

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Kuntien ohessa myös kolmannella sektorilla on ratkaiseva rooli kieliryhmien identiteetin ja yhteisöllisyyden ylläpitämisessä sekä kielten elinvoiman edistämisessä.

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Kiitos. Tack.

CC BY

www.kuntaliitto.fi
www.kommunforbundet.fi